

Pääsuunnittelijakäsite tuli Suomessa lakiin rakennuslain uudistamisen yhteydessä. Maankäyttö- ja rakennuslain voimaan tulosta on kohta kymmenen vuotta, mutta vieläkin pääsuunnittelijan rooli hakee meillä paikkaansa. Vaikka uudistettu lainsäädäntö toi mukanaan paljon hyvää, on sitä kritisoitu liian löysäksi. Juristit eivät vie riitatapauksia käräjille maankäyttö- ja rakennuslain, vaan esimerkiksi kulluttajasuojalain pykälien perusteella.

Samanaikaisesti oli tarkoitus, että rakennusvalvonnan vähäisiä resursseja ohjataan rakentamisen valvonnassa pätevien suunnittelijoiden käytön valvontaan. Tämä kehitys johti pian FISE:n perustamiseen. FISE:n tarkoitus on auttaa paitsi rakennuttajaa myös rakennusvalvontaa toteamalla etukäteen sekä pätevät suunnittelijat että pätevät työnjohtajat ja pitämällä heistä julkista rekisteriä.

Rakentamiskulttuuri Euroopassa on pääsääntöisesti suunnittelijälähtöistä. Suomessakin todennäköisesti siirrytään vaiheittain eurooppalaisen normituksen kautta samaan suuntaan. Marraskuussa 2007 pidetyillä FISE-päivillä käsiteltiin aihetta monipuolisesti.

Arkkitehti Aki Davidsson kertoi omista kokemuksistaan saksalaisesta rakentamisesta. Saksassa arkkitehti on pääsuunnittelija ja vetää koko pro-

sessin läpi urakkatarjouspyyntöjä ja työmaavalvontaa myöten. Suomessa sen sijaan arkkitehti-pääsuunnittelijan rooli hiipuu kun lupakuvat on saatu leimattua.

Professori Antti-Matti Siikalalle päivien osanottajat esittivät toiveen järjestää pääsuunnittelukursseja arkkitehtiopetukseen. Eurooppalaisiin yliopistoihin verrattuna opetuksessa nähtiin puutteita. Opetusta ei helpota se, että rakentaminen tulevaisuudessa pirstoutuu edelleen – ei vain kantavien rakenteiden osalta, vaan esimerkiksi talotekniikan normit monimutkaistuvat energiatodistusten laatimisen takia ja tietomallintaminen laajenee rakennushankkeissa.

Parma Oy:n toimitusjohtaja Jarmo Murtonen korosti puheenvuorossaan, että tuoteosakauppa on taitoa ja vastuullisuutta vaativa toimintamuoto. Ehkä ala juuri tästä syystä on myös riskialtis ja vahinkotapauksia on viime vuosina tapahtunut aivan liian usein.

Rakennushankkeeseen ryhtyvää on aina se, joka tekee päätökset. Tämän osapuolen edustajana FISE-päivillä puhui johtaja Jukka Riikonen Senaatti-kiinteistöistä. Hän piti pääsuunnittelijan ongelmina kokemuksen ja auktoriteetin puutetta sekä puutteita aikatauluosaamisessa ja kokonaisvaltaisessa

ajattelussa, mikä puolestaan johtunee vähäisestä kokemuksesta.

FISE-päivien keskusteluissa tuli hyvin esille se, miten tärkeää olisi päästä osaoptimoinnista koko rakennushankkeen optimointiin. Rakentamismääräyskokoelman osaa A2 uudistetaan parhaillaan ympäristöministeriössä. Päättävöitteenä on pääsuunnittelijan aseman, hänen velvollisuuksiensa ja valtuuksiensa täsmentäminen.

FISE:n toimitusjohtajan roolissa toivon, että myös uudistettavan A2:n myötä palataan lähemmäs Alvar Aallon aikoja. Silloin ei ollut epäselvyyttä kuka oli pääsuunnittelija, mitä hänen kuului tehdä ja millä valtuuksilla, ja vielä ilman pykälätukea. Alvar Aallolla oli myös herkkä korva ottaa huomioon rakenteellinen turvallisuus.

Klaus Söderlund
Toimitusjohtaja
Rakennus-, LVI- ja kiinteistöalan
henkilöpätevyyydet FISE Oy

1
Kuvassa sivulla 10 on Turun kaupunginkirjaston uusi pääkirjastorakennus, joka valittiin Vuoden 2007 Betonirakenteeksi. Kohteen pääsuunnittelijana on toiminut arkkitehti Asmo Jaaksi JKMM Arkkitehteistä.

DESIGNER-ORIENTED PROPERTY DEVELOPMENT REVIEWED IN FISE CONFERENCE

In Finland, the main designer concept was introduced in legislation when the Building Act was revised. The Land Use and Building Act was enforced almost ten years ago, but the role of the main designer is still unclear. Although the revised Act had many advantages, it has been criticised for being too slack. Lawyers do not file suits on the basis of the Land Use and Building Act, but on the basis of the regulations of e.g. the Consumer Protection Act.

The objective was also to focus the limited resources available for building control on controlling that competent designers are used. This development soon resulted in the foundation of FISE – Qualification of Professionals in Building, HVAC and Real Estate Sector in Finland. The purpose of FISE is to assist not only the developer but also the building control authorities by pre-qualifying competent designers and supervisors and by maintaining a public register of them.

The European building culture is designer-oriented as a rule. Common European norms will probably gradually lead also Finland in this direction. This topic was covered in a versatile manner in the FISE Conference in November 2007.

Architect Aki Davidsson described the German building practice on the basis of his own experience. In Ger-

many, the architect is the main designer and conducts the entire process, including the contract bidding procedure and site supervision. In Finland, on the other hand, the architect/main designer plays a very small role after approval stamps have been obtained on the building permit designs.

The participants in the Conference approached Professor Antti-Matti Siikala asking him to organise main designer courses as part of the architects' degree programme. It was concluded that the degree programmes were deficient in comparison with European universities. The further fragmentation of building in the future will not ease the situation – in addition to load-bearing structures, this applies also to e.g. building services engineering, where energy certificates result in more complicated norms and data modelling gains popularity in construction projects.

CEO Jarmo Murtonen from Parma Oy emphasised in his presentation the expertise and responsibility required in Design & Build contracts. Maybe for this reason the industry is also risk-prone, and injuries have been far too frequent in the recent years.

The developer is always the decision-making party in the project. Developers were represented in the FISE Conference by Director Jukka Riikonen from Senate Proper-

ties. In his opinion, lack of experience and authority are the main problems of main designers, as well as deficiencies in scheduling competence and integrative thinking, which are probably due to limited experience.

The importance of being able to move over from part optimisation to total optimisation of the entire building project was clearly brought up in the discussions conducted in the FISE Conference. Section A2 of the Finnish Building Code is currently under revision at the Ministry of the Environment. The main objective is to explicate the role, the duties and the authorities of the main designer.

In my capacity as the Managing Director of FISE, I hope that the revised Section A2 will in a sense take us back to the time of Alvar Aalto. In his time it was always crystal clear who the main designer was, what he was supposed to do and by what authority, and no regulations were needed to enforce this. Alvar Aalto was also sensitive to requirements related to structural safety.

Klaus Söderlund
Managing Director
FISE Qualification of Professionals in
Building, HVAC and Real Estate Sector
in Finland